

IMRÊ CÛNTA FAŞIST DÊ KIN BE!

CUNTANIN NİTELİĞİNİ SAPTIRMA SAVAŞIMA ZARAR VERİR

Türkiye'de 12 Eylül askeri faşist darbesinden buyana meydana gelen değişimlere, yönetime zorla elkoyan generaller cuntasını toplumsal yaşamın hemen hemen bütün alanlarında adım adım gerçekleştirdiği operasyonlara rağmen, cuntanın niteliği üzerinde henüz berrak bir çözümleneye varamayan çevreler var. Rususuz genelinde düşünüldüğünde, Türkiye'de halkın büyük bir kesimi 12 Eylül ile birlikte açılan yeni dönem ve o gün den bu yana meydana gelen hızlı değişimlerin, işi nereye var dıracağı kavrayamamıştır denebilir. Hatta 12 Eylül öncesi dönem göz önünde bulundurulur, faşist terörün vardığı boyutlar ve bunun kitleler üzerindeki psikolojisi anımsanırsa bunu biraz da doğal karşılamak gerekir. Fakat doğal olmayan şey devrimci hareketin saflarında, ciddi konularda bulunanlardan bazı kesimlerin bile henüz yeni sürecin diyalektiğini kavrayamamış olmalarıdır. Bunlar, cuntanın faşist karakterini göremiyorlar.

İzliyebildiğimiz kadarıyla, bu çevreler, cuntayı faşist göstermekten kaçınmalarını genellikle iki açıdan gerekçelendirmeye çalışıyorlar. Birincisi, Ordunun "Emir komuta zinciri" çerçevesinde yönetime el koyduğunu belirlemesinden hareketle ordunun üst kademesinin tümünün faşist olmadığını, faşist olmayan çevrelerin de bu "Emir komuta Zinciri" çerçevesinde yönetimde bulduklarını, bu yüzden genel olarak bugünkü askeri yönetimi faşist değerlendirmek gerektiğini söylüyorlar. Gerçi bunlar duğrudan duğruva ve açık bir biçimde söylenmiyor ama, cuntayla ilgili yazılıp söylenlere bakılınca böyle bir anlayıştan hareket edildiği açıkça görülür. Hatta yorumlarında, faşist olan ve olmayan kanatlar bile söz konusu ediliyor. İkinci olarak da cuntanın iktidara gelir gelmez faşist Türkiye ve MHP'nin bazı elemanlarında tutuklanmasını cuntanın faşist olmamasına gerekçe gösteriliyor. Bu gerekçeler sırfal bir değerlendirilmeden yolsun yüzeysel bir bakış açısıyla ele alındığında belki doğru gibi görünebilir, ama sorun bilimsel sosyalist yöntemle ele alındığında hiçte isabetli bir sonuç götürmez bizi. Çünkü ordunun "emir komuta zinciri için de" yönetime el koyması aslında bugünkü Türkiye koşullarında iktidarın niteliği hakkında bir sonuca varma konusunda tam tersi bir ipucu verir. Bilindiği gibi ordu, egemen sınıfın baskı aracı olan devletin bir parçasıdır. Böyle olunca da "emir komuta zinciri içinde" orduyu hareketle geçirmede egemen olan sınıf için yada o sınıfın üretim araçlarına sahiplik ve ülke ekonomisini yönlendiricilik bakımından en etkin kesim için daha avantajlıdır. Türk ordusunun Türk tekelci burjuvazi sine, emperyalizme ve onun askeri kuruluşlarına olan bağımlılığı çok iyi biliniyor. Zaten ordu yönetime gelir gelmez emperyalizme ve tekelci burjuvaziye olan bağımlılığının süreciğini hemen ilan etti.

Fakat buna rağmen aslında "emir komuta zinciri içinde" mi yoksa bu zincir parçalanarak mı yönetime el konulduğuna bakmaktan çok cuntanın kime yaslandığına, kimin çıkarlarını sağlamlaştırdığına ve bunu hangi yöntemlerle uyguladığına bakmak gerekir. Bugüne kadarki uygulamalarıyla işbaşındaki cuntanın tekelci sermaye adına el koyduğunu ve bütün uygulamalarını onun istemleri doğrultusunda sürdürdüğünü tamamiyle kanıtlanmıştır. Yıllardır tekelci sermayenin parlamenter koşullarda yapılmasını istediği değişiklikleri uygulamak istediği ekonomik politikaları cunta bugün bir bir yerine getiriyor. Uluslararası tekelcinin bütün talimatlarını harfiyen yerine getiriyor. Ve cunta bütün bunları burjuva demokratik yöntemleri ortadan kaldırarak, reformcu burjuvaziye de karşısına alarak; tekelci burjuvazinin en gerici, en şöven kanadının istediği açık terörcü yöntemlerle yapıyor. Böylece cunta tekelci sermayenin bütünü adına değil de bir kesimi adına yönetime el koyduğunu açıkça gösteriyor.

Bir de cuntanın içinde kanatlardan bahsediliyor. Gerçi bugüne kadar yönetimde kimlerin hangi kanatta nasıl yer aldıklarına, kimlerin niçin faşist, kimlerin olmadığına dair somut herhangi bir veri gösterebilmiş değildir. Ama cuntanın içinde

ayrılıklar, görüş farklılıkları ve kanatlar; daha doğru bir deyimle çatlaklıklar olsa yada çıksa bile bu cuntanın faşist olmadığı anlamına gelmez. Çünkü çıkar çelişkisi ve rekabet, zaten kapitalizmin özünde vardır. Bir bütün olarak burjuvazinin kendi içinde olduğu gibi tekeller ve hatta bir tekel içinde bireyler arasında bile rekabette ve kar hırsından doğan bir çelişki vardır. Böyle olunca da tekelcinin faşizmi isteyen kesimleri arasında her bakımdan bir bütünlüğün olacağı ve aralarında hiç ayrılık çıkmayacağı söylenemez.

Cuntanın faşist olmamasına Türkiye'nin ve bazı MHP lilerin tutuklanmalarının gerekçe gösterilmesine gelince buda yüzeysel bir değerlendirmenin ürünü olmaktan öte bir anlam ifade etmiyor. Çünkü herşeyden önce faşizmi sadece MHP'nin ve onun yan kuruluşlarının şahsında görmek büyük yanlıştır. MHP ve yan kuruluşları faşist hareketin sadece birer parçalarıdır. Daha çok parlamenter alanda kitleler içinde faşist hareketin propogandasını yürütmek ve faşizme taban kazandırmak için kullanılan araçlar niteliindedirler. Bunların diğer bir yönleri de, merkezden programlanıp yönlendirilen faşist terör vekatliamları pratiğe geçirme aracı olmalarıdır. Oysa faşist hareketi besleyen, yönlendiren esas odaklar ortaya çıkarılmamıştır. Özellikle kontr-gerillanın örgütlendiği ordu, MIT ve diğer devlet kademelerindeki faşist odaklar bugüne kadar tasfiye edilmiş değiller. Öyleyse bugün iş başındaki cunta faşizme karşı bir tavır almamıştır, sadece faşist hareketin günümüzdeki bazı sorumluları ve kuruluşları üzerinde yürütülen bir operasyon vardır. Bunun sebebi de çok açık. Cunta işbaşına gelmiştir ama kalıcı olabilmesi için Türkiye'deki halk kitlelerinin ve dünya kamuoyunun desteğine gereksinimi vardır. Bugün Türkiye'de olduğu gibi dünya kamuoyunda da, yıllardan beri sürdürülen terörün içinde MHP'nin ve yankuruşlarının olduğu yolunda kesin bir kanı vardır. MHP ve lideri Türkeş tamamiyle yıpranacak kadar terörle içli dışlı olmuştur. Mahkemelerde cinayetleri saptanmış binlerce dosyası vardır. İçinde bulunduğumuz uluslararası durum ve tekelci burjuvazinin, uluslararası emperyalist tekelcinin, dünyanın çeşitli yerlerindeki askeri darbelerden elde ettikleri deneyimler düşünülürse, emperyalistlerin ve tekelci sermayenin MHP gibi yıpranmış ve geniş halk desteği olmayan bir örgüt aracılığıyla böyle bir girişimde bulunabilmeyi göze alabilecekleri düşünülemez. Ayrıca cuntanın kendisini teröre karşı gösterebilmesi ve kitleler karşısında inandırıcı olabilmesi için hiç olmazsa görünürdeki (artık onlar olmasa da olan) örgüt ve kişilerin üzerine gittiğini göstermesi gerekir. Ve cunta kendince kalıcı bir taktikle bunu yapmıştır. Onlar olmasa da olur dedik çünkü bu örgütlerin oluşturulmalarının ve bugüne kadar terörle içli dışlı edilmelerinin esas amacı da böyle bir darbenin gerçekleştirilmesine ortam yaratmaktır. Bu ortam yaratılıp askeri cunta işbaşına getirildiğine göre bunların varlık nedeni kendiliğinden ortadan kalkıyor. Eskiden devlet otoritesinin dışında otoriteler yaratıp terörü yaygınlaştıracak devlet işleyişi dışındaki organizmalara gereksinim vardı. Oysa bugün bu tür organizmanın varlık nedeni ortadan kalkmıştır. Artık tek bir otoritenin kurulması ve devletin herşeyden güçlü olduğu kanısının yerleştirilmesi gerekir. Teröre gelince de zaten devletin kendisi artık kural tanımaz açık terörü uyguluyor. Bunun dışındaki bir terör uygulanması yarar değil zarar verir. Bu yüzden artık bir MHP, ÜGD v.s. olmasa da olur. Hatta şimdilik olmaması gerekir. Sonra önemli olan cuntanın MHP ve Türkeş karşı olan tavarı değil, Türkiye ve Kürdistan halklarına karşı olan tavrıdır.

Görüldüğü gibi cuntanın faşist olmadığına gerekçe olarak getirilen yukarıdaki belirlemelere hangi yönden bakarsak bakalım cuntanın faşist olmadığına dair en ufak bir ipucu dahi veremez bize. Bütün gerekçelerle cuntanın faşist olmadığı gibi bir çözümleneye varmak, cuntanın işine yarar ve faşist cuntaya karşı yürütülen savaşıma zarar verir. Kitlelerin kafa sını bulandırır ve anti faşist savaşın tabanını daraltır.

CUNTA TEHDİTLERLE GÜÇSÜZLÜĞÜNÜ GİZLEYEMİYECEKTİR

Bilindiği gibi, 12 Eylül askeri faşist darbesinin gerçekleştirilmesinden bu yana, Kürstanda, ulusal bilincin yüksek, halkın sömürgeci güçlere karşı muhalefetine daha yaygın ve politikleşmenin daha yoğun olduğu bölgelerde, bilinçli bir program çerçevesi içinde ard arda askeri tatbikatlar yapıldı. Tatbikatlar boyunca cuntacı generaller, Kürdistanın pek çok yerlerine gezintiler yaptılar. Cuntanın başı Kenan Evren, darbeden sonra hiçbir yerde açık toplantılar yapmamışken, özellikle Diyarbakırda boy gösterisi niteliğinde halka hitabeden bir toplantı düzenledi. Yine faşist generaller cuntasının atadığı hükümetin Başbakanı, eski Oranirallerden Bülent Ulusu, Hakariye giderek orada halka hitaben bir konuşma yaptı.

İster ard arda yapılan tatbikatlar sırasında olsun isterse Kenan Evrenin Diyarbakırda ya da Bülent Ulusunun Hakariye yaptığı konuşmalarda olsun, özellikle sürekli olarak Türk ordusunun çok güçlü olduğu, Cunta'ya karşı çıkabilecek her türlü hareketin bastırılabilirliği, hiç kimsenin Türkiye'yi bölemeyeceği, kaldırılacak her kafanın mutlaka ezileceği ve bunlara benzer laflar edildi. Her vesile ile bu tür açıklamalar hala da sürüyor.

Aynı tavır, tekelci Sömürgeci Türk burjuvazisinin temsilciliğini yapan basın ve yayın organlarında da görülüyor. Onlar da dumadan askeri yönetimin işbaşına gelmesiyle yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya gelmiş bu luman devletin kurtarıldığını, Türk ordusunun Türkiye'yi içine düşmüş olduğu bu darboğazlardan çıkaracağı, en kısa zamanda "anarşinin", "bölücü lüğün" ve komünizmin kökünü kazıyacağını söyleyip duruyorlar. Cuntanın bütün sorunların üstesinden gelebilecek bir güçte olduğu kanısını yaygınlaştırmak için her çareye başvuruyorlar.

Ama gerçekten iş başındaki askeri faşist cunta çok güçlü müdür? Cuntaya karşı çıkabilecek her hareketin kafasını ezcek, "Ve vatani bölme" kalkışanların, yani kendi halkının ulusal demokratik hakları uğruna savaşım veren Kürdistanlı ulusal demokratik güçlerin kökünü kurutacak, komünizmi yok edecek güçte midir? Türk ordusunun, ordunun üst kademesindeki generallerin hiç kimseden korkuları yok mu? ve en önemlisi, ister cuntacı generaller olsun isterse onların arkasındaki tekeller olsun, bu söylediklerinin, durmadan çığırtkanlığını yaptıkları bu şeylerin doğruluğuna kendileri inanıyorlar mı?

Bu soruların yanıtlarını verebilmek için cuntacı generallerin ve tekellerin sözcülüğünü yapan basının sözkonusu kof ve kuru böbürlenmeler -

den arta kalan sözlerine, yazılarına ve davranışlarına bakmak gerekir.

Örneğin, Cuntanın başı Kenan Evren'in tatbikatlar dolayısıyla Kürdistan'a yaptığı geziler sırasındaki konuşmalarına ve verdiği demöçlere bakalım. Diyarbakır ve yöresinde düzenlenen askeri manevralara katılan Kenan Evren bu arada Diyarbakır'a da uğrayıp halka hitaben bir konuşma yaptı. Konuşmasının bir bölümünde, bazı kesimlerin, ken dilerine faşist, işçi düşmanı, halk düşmanı dediklerini, halkın bunların iddialarına inanmalarını isteyerek, kaba bir demagoji ile "biz halk çocuklarıyız, dar gelirli insanların çocuklarıyız, hiç faşist olabiliyoruz?" diyordu. Bu sözleriyle cuntanın başı Kenan Evren, birincisi emperyalizmin ve Türkiye tekellerinin emirleriyle iktidara geldiklerini, ikincisi yönetimlerinin askeri faşist bir cunta olmadıklarını halkı inandırmaya çalışıyordu.

İşbaşına geçmesinden bugüne kadar izlediği ekonomik-politika, çıkarttığı siyasal ve toplumsal içerikli yasalar yaslandığı güçler ve yöneldiği hedefler, cuntanın faşist bir yönetim olduğu açıkça ortaya koyuyor. Ama bütün bu gerçeklere karşın cunta, gerçek kimliğini halk kitlelerinden gizlemeye özen gösteriyor. Çünkü cuntacılar halklarımızdan korkuyorlar. Bir yandan konuşmaları ile çok güçlü oldukları imajını yaratmaya çalışırken, öte yandan faşist olmadıkları, işçilere, emekçilere ve Kürt halkına karşı olmadıkları kanısını yerleştirmeye çalışıyorlar.

KONUŞMA İÇİN DİYARBAKIR'IN SEÇİLMESİ RASTGELE DEĞİL

Aslında Kenan Evren'in tatbikatları bahane ederek Diyarbakır'a gidişi, ve orada boy gösterisinde bulunması sıradan ve rastgele bir olay değildi. İşbaşına geldiklerinden beri hiç bir yerde halk'a hitaben konuşmalar yapmadıkları halde Diyarbakır'da böyle bir toplantıyı özellikle düzenlediler. Böylece bir yandan, öteden beri devrinci bir geleneğe sahip olan, faşistlerin örgütlenmesine olanak tanımayan türkiyede faşist hareketin başlarından biri olan Türkiye içi sokmayan ilerici Diyarbakır halkının askeri faşist cuntaya karşı tepkisini ölçmek isterlerken, öte yandan, kendilerine faşist diyen, onlara karşı savaşımı örgütleyenlere uymalarını, kendilerine destek olmalarını sağlamayı amaçlıyorlardı.

Aynı olguyu Bülent Ulusunun Hakariye'de yaptığı konuşmanın ardındaki düşüncede de görmek mümkün. Bülent Ulusu, korku ve hırçınlıkla dolu bir ifadeyle "Bugün bir defa daha belirtmek isterim ki, kahraman atalarımızın kanları pahasına bize emanet etmiş oldukları bu va-

tan toprakları sonsuza dek Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bölünmez bir parçası olarak kalacaktır." biçimindeki tehditini savurdu. Durup dururken, böyle bir tehditin savurulması gereği nerden geliyor? Bu, halkımızın savaşımının günümüz koşullarında vardığı boyutların, gözle görülen derin dalganın giderek artan yaygınlığının taşıdığı olağanüstü güçlülüğünün onları içine düşürdükleri korku, telaş ve buna karşı sömürgeci güçlerin zaafının, güçsüzlüklerinin giderek su yüzüne çıkmasının yarattığı tedirginlikten geliyor. Halkımızın savaşımının artık durdurulamaz bir noktada olduğunu cuntacı generaller çok iyi biliyorlar ve bundan korkuyorlar. Onların korku ve telaşları ise gerçekte sömürgeci Türk tekelci burjuvazisinin korku ve telaşıdır.

Tekelci burjuvazinin, onun temsilcileri olan generallerin bu korkularını burjuva basınında da izlemek mümkün. Türkiye'deki gelen geçen bütün hükümetlere teknelci sermaye adına akıl hocalığı yapan ve tekellerin çıkarları doğrultusunda kamuoyunu yönlendirmeye çalışılan haftalık YANKI dergisi, 499. sayısında Diyarbakır'a kaçırılan uçak olayıyla ilgili olarak yaptığı bir yorumda, generallerin uçak kaçırılma olayı karşısında nasıl bir duyguya kapıldıklarını şu düşüncelerle dile getiriyor: "Ülkede yönetimi ellerinde bulunduran askerler bekliyorlardı. İdamların engellenmesi için soldan bir karşı çıkış ola bilir, şantaj için kullanılabilecekleri bir kişiyi kaçırması olabilirler di...Org. Evren ile MGK üyelerini gazetecilerle birlikte Diyarbakır'a götürün uçakta bile belki komutanlar, bu olasılıkları aralarında tartışmışlardı."

Görüldüğü gibi cuntacı generaller, yönetimi süngü zoruyla ele geçirmişlerdir ama, göstermeye çalıştıkları gibi pek rahat değiller. Günlerini gönül rahatlığı içinde geçiremiyorlar. Her an onlara karşı halk kitlelerinde bir tepkinin daha büyük ölçülerde boyutlanabileceğini gözden irak tutmuyorlar.

Tekelci burjuvazi ve askeri faşist cunta, işgalci ordularına, jandarma ve polis kuvvetlerine, ABD ve NATO üslerine rağmen Kürdistan konusunda bir gönül rahatlığı içinde değiller. Bütün bu güçlerine rağmen ellerini kollarını sallaya sallaya Kürdistan'da dolaşabileceklerine inanmıyorlar. Dolaşabildikleri zaman da faşist Türkes'e karşı gösterilen tepkinin, direnişin on-

KEMALİZM SAVUNUCULUĞU ŞÖVENİZM BATAKLIĞINA GÖTÜRÜR

12 Eylülde yönetimi eline geçiren askeri faşist cunta, Türkiye'nin için de bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasi bunalımların nedenlerini, "Kemalizm" idelerinden sapmış olmaya, ondan uzaklaşmış olmaya bağlıdır.

Bu, Türkiye'de yıllardan beridir yapılmakta olan ilkel ve kaba bir demagogidir. Türkiye'de bugüne kadar gelmiş geçmiş (ister sivil, ister askeri olsun) tüm iktidarlar, kendilerinin "Kemalist" düşüncenin gerçek savunucuları ve izleyicileri olduklarını söylemişlerdir. Şimdiki askeri faşist cuntanın yaptığı da bu konuda onları takibetmektir. Türkiye'de sömürgeci burjuvazi ne zaman ekonomik çıkmazların içine girse, emekçi yığınların dikkatlerini ülkenin gerçek sorunlarından ayırmak, kitleleri kaba bir şövenizm ve anti komünizmle şartlandırmak için "Kemalizm" yaygarasını koparır. Günümüzde de ister generaller cuntası olsun ister tekelci burjuvazinin çıkarlarını savunan basın yayın organları olsun bu amaçla durup dinlenmeden "Kemalizm"den dem vuruyorlar.

Bu, herkesçe bilinen birşey. Zaten bizim amacımız da oturup uzun uzadıya tekellerin ve onlar adına yönetime el koyan cuntacı generallerin "Kemalizm" çıkırtkanlığı yapmalarının nedenleri üzerinde durmak değil. Üzerinde durmayı zorunlu gördüğümüz birşey var ki o da cuntacı generallerin ve tekelci sınıfın bu tavrına, işçi sınıfı adına hakaret ettiğini iddia eden, komünist görünümüne bir gücün: TKP'nin gösterdiği tepkinin biçimidir.

12 Eylülde askeri faşist darbenin gerçekleştirilmesinden bu yana izlediğimiz sözlü ve yazılı yayınlarından anlaşılacağına göre, faşist cuntanın "Kemalizm"den dem vurmasına en çok karşı çıkanlardan birisi (belki başkalarından daha çok tepki gösteren) de TKP'dir. TKP askeri faşist cuntanın, "Kemalizm"e sahip çıkmasını hazmedemiyor. Cuntanın "Kemalist" olmadığını, "Kemalizm" ideleriyle cuntanın izlediği yol arasında ortak noktaların bulunmadığını belirtiyor. Buradan hareketle giderek "Kemalizm"e ilerici bir kılıf uydurmaya onu aklamaya çalışıyor.

TKP'nin "Kemalizm"i aklama çabaları 12 Eylül'den bu yana TKP'nin sesi Radyosu yayınlarında ve Merkez Komitesinin yayın organı ATILIM'ın çıkan son sayılarında görmek mümkün. Örneğin Atılım'ın Ekim 1980 sayısında "Kemalistler ve dindar çevreler" başlıklı yazıda "Kemalizm"le ilgili olarak şunlar yazıldı: "Kemalizm, yabancı istilacıya karşı Ulusal Kurtuluş Savaşı içinde doğmuş, işçi sınıfının henüz zayıf olduğu, savaşa en büyük özveriyle katılan komünist hareketin henüz yeterince güçlü bir seçeneğe oluşturmadığı koşullarda, savaşa damgasını vurmuş burjuvazinin, egemen politikası ve ideolojisi olmuştur. Kemalizm yurdun yabancılarla teslim etmek isteyen çevrelere karşı savaşı içinde gelişmiştir. "Kemalizm" in yabancı işgalciliğe

karşı verilen kurtuluş savaşı içinde doğduğu doğrudur. Son kalıntıları kalmış olan Osmanlı İmparatorluğunun mirası üzerinde kurulan yeni Türkiye Cumhuriyetine damgasını vurduğu da bir gerçek. Peki, ya sonra? Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan sonra hemen başlayarak giden ondan sonraki ve hat ta Cumhuriyetin Kuruluş yılındaki dönemde "Kemalizm" nasıl bir karaktere bürünmeye başlamıştır? Bunu "Kemalistler ve dindar çevreler" başlıklı yazıda net bir biçimde görmek mümkün değil. Gerçi yazının bütünlüğünde satır aralarında "Kemalizm" in "bağımsızlıkçı" ve "yurtsever" bir nitelik taşıdığı vurgulanmış ama özellikle her ya na çekilen laflar edilerek ve bir takım demagogik kalıpların arasına sıkıştırılarak yapılmış bu. Fakat TKP'nin "Kemalizm"le ilgili gerçek düşüncelerini ve onu aklama çabalarını 25 Ekim 1980 günlü TKP'nin Sesi Radyosunda yapılan yorumda ve aynı yorumu biraz değiştirerek, daha ince bir oportünizmle biçimlendirerek aldığını sandığımız Atılım'ın Kasım 1980 sayısında görmek mümkün.

Tercüman yazarlarından Nazlı ILLİCAK'ın yazdığı bir makaleyi eleştiren radyodaki yorumda TKP şunları söylüyor: "1 Ekim tarihli köşe yazısında Nazlı İllıcak bu tür, emperyalizmin is teğine uygun bir kemalizm sistemleş tirmeye çaballıyor" Parantez içinde işaret ettiği birtakım ara laflardan sonra şöyle sürdürüyor sözlerini: "İllıcak, Kemalizm diğer öğelerini kendince şöyle saptamış 'ekonomik kalkın ma, büyük Türkiye -yani ülkeyi kalkın dırınlar diye tekellere teslim etmek IMF, ABD'ye ipotek etmek- milliyetçilik, bölücülüğe karşı olmak - yani şö venizm, ırkçılık, Kürt Yurttaşlarımız a karşı düşmanlık, baskı terör-"' "ve herşeyden önce - diyor İllıcak- akılcılık, şartların icaplarına uymak. 'Kemalistlere yurdun tam bağımsızlığı gibi katı ideolojilere esir olmak yakışmaz mış. Yani şartın icaplarıdır diye ABD'ye NATO'ya köleliğe boyun eğmek yarar şır öyle mi? Evet, İllıcak gerçekten de Kemalizm düşmanları yurttan kovmak için savaş diye, tam bağımsızlıktan yana olmak diye anlaşılmasına öfkeyle karşı çıkıyor. Bu görüşlerle "kısır görüşler" diye alay ediyor.

"Birde Kemalizm doğrudan doğruya ırkçı, turancı, komşularımıza karşı sal dırgan görüşlerine... basamak etmek is teyenler var. Tercüman, Sonhavadis gaze telefi, "yurtdışındaki yurttaşlarımız saldırı propogandasında bu görüşlerin Atatürkün görüşleri olduğu yalanını da savuruyorlar. Atatürke 'Altaylara kadar turan ülkesi' türünden saçma sapan görüşler yakıştırıyorlar!"

"... Kemalizm ne Kompradorların, iş birlikçilerin ne de ırkçı saldırganların, harp kıskırtıcılarının ideolojisi değildir. Tersine o, bu çeşit akımlarla da savaş içinde gelişti... Kemalizm tüm olumsuzlukları ile burjuva milliyetçiliğini savunuyordu. Ama bu hiç bir zaman Faşizme ayak olacak tu-

rancı bir akım, komşularımıza saldırmaya gerekçe yaratmaya yönelik harpçi bir politika biçimini almadı. Kemalizm halkımızı serüvenlerde kırdıran Enverlerin turancılığına karşı çıktı. Misak-ı Milliye savunmuş. Gerçekçi ve barıştan yana bir politika izledi. SSCB ile sıcak dostluk ilişkilerini geliştirdi.

Atılım'ın Kasım 1980 sayısında çıkan "Kemalist ideolojinin sahte mi rasçılığı" başlıklı yazı da, Radyo'dan alıntılarını yaptığımız yorumla aynı yönde. Yazının sistematiği de aynı. İfadeler birbirine çok yakın. Anlatılmak istenenlere gelince, tıpa tıp aynı Alıntılardan da görüldüğü gibi TKP, tekelci burjuvazinin temsilcilerini "Kemalizme kendilerince bir takım yakıştırmalarda bulunmak"la suçluyor. Fakat gerçeği söylemek gerekirse "Kemalizme kendince yakıştırmalarda bulunma" çabası onlardan çok TKP'de görülüyor. "Kemalizm"le uzaktan yakından ilgisi olmayan şeyleri "Kemalizm" olarak göstermeye kalkışan TKP'nin kendisidir.

TKP diyor ki "Kemalizm, bağımsızlıkçı, anti emperyalist, yurtsever düşüncelere sahiptir." Oysa gerçek hiç de öyle değil. "Kemalizm" hiçbir zaman sonuna kadar anti emperyalist, bağımsızlıkçı ve yurtsever karakterini ko-

rumuş değildir. Bilindiği gibi "Kemalizm" Türk burjuva milliyetçiliği olarak, başlangıçta anti emperyalist bir öz taşımakta idi. Fakat daha Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ilk yıllardan başlayarak bu anti emperyalist karakterini yitirmeye, giderek emperyalizmle uzlaşmaya, işbirliğine varan bir görünüm kazandı. İzmir İktisat Kongresi'nde, kapitalist dünyayla bütünleşme, emperyalizmle işbirliğine geçme doğrultusunda alınan kararlar ve Lozan Antlaşması'nda İngiliz emperyalizmiyle sağlanan işbirliği bunun açık göstergeleridir.

Vine TKP, "Atatürk'e 'Altaylar'a kadar Turan ülkesi' saçma sapan görüşlerinin yakıştırılmasını" büyük bir öfkeyle karşılayarak, "Kemalizm" in ırkçı saldırganların, harp kıskırtıcılarının ideolojisi olmadığını iddia ediyor. Oysa Türkiye'de ırkçı saldırganlığın ve savaş kıskırtıcılığının ilk sistemleştirilmesi çabaları bizzat M. Kemal'in ve onun çevresinde ki kadroların öncülüğünde yürütülmüştür. Cumhuriyetin ilk yıllarında, Türk Tarih Kurumu aracılığıyla, Türk ırkının dünyanın en üstün ırkı olduğu, dünyadaki bütün uygarlıkların Türk ırkının üstün uygarlığından kaynaklandığı görüşündeki "Türk Tarih Tezi", Atatürkün önderliğinde geliştirilmiştir. Vine Türk Dil Kurumu aracılığıyla Türk dilinin bütün dünya dillerinin kaynağı olduğu iddiasındaki "Güneş Dil Teorisi" Kemalizmin safsatasıdır. Türkiye'de yaşanan herkesin Türk olduğunu, "Bir Türkün dünyaya bedel olduğunu, Ancak Türküm diyene mutluluk hakkı olduğunu" söyleyen de yine Atatürk'ten başkası değildir. 1933 yılında

Türk Tarih Kurumu'nun en önemli simalarından Affet İnan şunları söylüyor: "1931'de kurulan Türk Tarih Kurumunun büyük ve geniş çalışma esaslarından biri de tezini ırki karaktere bağlamaktır. O ırki karaktere çok önem verirdi. Bunun için getirttiği antropometri aletleriyle tecrübeler yapıyordu." Yine 31 Ağustos 1930 tarihli Milliyet Gazetesinde yayınlanan seçim konuşmasında, Kemalist kadroların önde gelen adamlarından biri olan o dönemin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt "Gerçekleri saklamanın gereği yoktur, Türkler bu memleketin yegane sahipleri ve yegane efendileridir. Türk Orijininden gelmeyenlerin, bu memlekette sadece bir tek hakları vardır: All Türk milletine kususuz olarak hizmetkarlık ve kölelik etmek." Kürdistan'ın en büyük parçasını Türkiye'ye ilhak eden Kemalistler, kendi toprakları üzerinde yaşayan Kürtlerin ve ulusal azınlıkların ancak "Türklerin kölesi ve hizmetkârı" olabileceğini söylüyorlar. Başka halkları köle ve hizmetkâr görenler ırkçı değil de nedir? "Ne mutlu Türküm diyene" ve "varlığın Türk varlığına armağan olsun" de dertlere hergün okullarda, genççik yavruları zehirleyen, kafatasçı düşüncelerle Kürt çocuklarının mutluluğunu Türk olmakla mümkün görenler Kürt çocuklarının varlığını Türk varlığına armağan edenler ırkçı değil de nedir. İşte tüm bu ırkçı, kafatasçı safsataların öncüsü Kemalizmdir. Bu sapık vehalk düşmanı düşünceler onun her türlü kurumlar da gelişip serpilme olanağı bulur iken "Kemalizm" aynı zamanda "harp kışkırtıcılarının" ideolojisidir. Kürdistan'ın bir parçasını kanla ve ateşle istila edip sömürgeleştiren kendi ulusal ve demokratik hakları uğruna savaşan Kürdistan halkını katleden, Kürdistan'da çıkan ulusal nitelikli ayaklanmaları en saldırgan ve vahşi bir biçimde bastıran, Kürt köylülerini toplu halde yerlerinden yurtlarından ederek batıya süren "Kemalizm", kendisidir. Kürdistan'da milliyarist baskıları hat safhaya çıkaran Kemalistlerdir. Oy sa TKP bütün bunlardan bir satır yada sözcükle olsa bile söz etmiyor. Öyle anlaşıyor ki TKP, ne Kürdistan'ı bir ülke ne de Kürtleri, iradeleri dışında zorla bağımlılaştırılmaya bir hak biliyor. Türkiye Kürdistan'ın "harpçi" bir politikayla ilhakını, sömürgeleştirmesini görmüyor. Daha doğrusu görmek işine gelmiyor. Hele hele "misaki milliyi savundu" diyerek TKP'nin "Kemalizme" övgüler dizmesine ne demeli? TKP hangi "misaki milli" den söz ediyor. Kürt ulusunu ve diğer azınlık hakları her türlü demokratik ve en temel insani haklarından yoksun bir biçimde hapseden Türkiye Devletinin "savaşları" nı "misaki milli" dir? Eh ne diyoruz başka bir ulusun topraklarını kendi ulusunun toprakları içinde görme yolunda TKP hayli "ilerlemişe" benziyor. Kemalizm savunuculuğunun TKP'yi hangi bataklığa doğru sürüklediği orada, "Kemalizm" TKP'nin hiç değinmek istemediği çok önemli bir özelliği de ha var ki o da içte koyu ve kaba bir anti komünizm, işçi sınıfı ve emekçi halk düşmanlığıdır. TKP 60 yıllık geleceğinden çok iyi hatırlaması gerekir ki komünistler üzerindeki en büyük baskı Atatürk döneminde yaşanmıştır. TKP'nin kurucularını Mustafa Suphilerince katledenler Kemalistlerdir.

Yine Atatürk'ün öncülüğünde, kurulan mutlak otoriteyle her türlü demokratik muhalefet en acımasız bir biçimde bastırılmış işçi ve diğer emekçilere en ufak bir demokratik hak bile tanınmamıştır. O dönemde ülkede sürekli koyu bir despotizm hakim olmuştur.

"Kemalizm" in dış politikasıyla ilgili tespitlerimiz TKP' Gerçekçi ve barıştan yana bir politika izledi, SSCB ile sıcak dostluk ilişkilerini geliştirdi" diyor. Hayret doğrusu, burjuva ideolojisini aklama kiralardan fazla kiracı kesilme çabası ne kadar da kendini gösteriyor. Kurtuluş savaşı boyunca ve ondan sonraki kurtuluş yılları döneminde genç Sovyet Devletinin sağladığı bütün askeri ve mali yardımlara rağmen "battı" cılık ta ısrar eden, emperyalist-kapitalist ülkelerle işbirliğini seçen bir politikaya nasıl "gerçekçi" bir politika denilebilir. Her şeyi bir yana bırakarak bile, burjuva zeyni politikasının doğasında gerçekçilik yok. Dünyanın hiçbir yerinde burjuvazinin gerçekçi bir politika izlediği görülmemiştir. "Kemalistlerin" SSCB ile ilişkilerinin temelinde de "sıcak dostluk ilişkileri" amacı yatıyor. Karşılıklı çıkarlar buna elverişli için devletler arasında kurulan ilişkilerdir. SSCB ile ilişkileri, bugünkü askeri faşist cunta da sürdürüyor. Bu ilişkileri sürdürmek zorunda olduğu için cunta bunu yapıyor. Yoksa Sovyetler Birliğiyle sıcak dostluk ilişkilerinin gelişmesinden yana olduğu için değil. "Kemalist"lerin durumu da aynıdır.

Bu arada şunu da vurgulayalım ki biz bütün bunları söylerken, askeri faşist cuntanın "Kemalist" olduğunu söylemiyoruz. Çünkü, "Kemalizm" tekeli burjuvazinin ideolojisi değildir ve faşizm olarak da değerlendirilemez. Ama tekelci burjuvazinin ya da onun faşist kanadının ideolojisi olmaması, "Kemalizm" i aklamaz ve ona ilerici bir nitelik kazandırmaz. Çünkü "Kemalizm" ideolojisi, politikası ve pratikteki uygulamalarıyla, her yönüyle ırkçı şoven, anti komünist ve koyu bir despotizm olduğunu kanıtlamıştır. Halk düşmanı gerici gerici bir ideolojinin savunulacak hiçbir yanı olamaz. Hele böyle bir görev, Komünizm diyenlerin asla görevi olamaz. Çünkü "Kemalizm" savunuculuğunun götürceği tek bir yer vardır. O da şovenizm bataklığıdır.

Son olarak bir noktaya daha değinmek istiyoruz. Cuntanın işbaşına gelişinden bu yana, TKP nin ağırlık verdiği sorunlardan biri de "anti emperyalist dindar yığınlar" lafı altında MSP nin ilerici ve anti emperyalist gös terilmeye çalışılmasıdır. Burdan hareketle TKP, daha önceleri, önerdiği Ulusal

Demokratik Cephesine yeni nüfuz katıyor. Her halde "misaki milliyeyi" savunuyor olacaklar ki "Kemalistler" ve "anti emperyalist" yönleri yüzünden de MSP'yi gerçekleştirecek bu itifakın içine çağırıyor. Kendince "Kemalistler" dinci gerici ve demokratik güçler arasında ortak noktalar bulmaya çalışıyor. Gerici dinci çevrelerin Türkiye de ki politik sözcülüğünü yapan MSP nin "anti emperyalist tutumları" konusunda TKP şunları söylüyor. MSP, İsrailin Kudusu ilhakına karşı tutum ve emperyalizm has adamlarından Erkmenegüvensizlik oyu verdi" MSP, Demirel hükümetine MHP ile birlikte güven oyu

vermiş ve onu iktidara getirmiştir. Emperyalizmün işbirlikçilerine iktidar yolu açanlardan birisi de MSP dir. Erbakan, Demirel sürtüşmelerinin sonucu olarak MSP, AP li Erkmenegüven oyu vermedi. Bu tutumu TKP anti emperyalist tavır olarak değerlendiriyor ve tek tek ağaçlardan ormanı göremiyor. Gerçekçi emekçi halk yığınlarının dini duygularını istismar eden MSP aynı tutumunu, İsrailin Kudusu ilhakına karşısında sürdürdü, fakat bu MSP nin anti emperyalist bir tutumu olarak değil, daha ziyade Müslüman ülkelerle beraber görünme siyasetidir. Eğer hatırlanırsa, İsrailin bu tutumunu, kınayan B. Avrupa kapitalist ülkesinde olmuştur, hatta Suudi Arabistan bile buna karşı çıkmıştı. Bu kadar basit bir değerlendirme, normları olmayan bir anti emperyalist anlayışa sahip olduğu içinde, TKP demokrasi güçleriyle birlikte Kemalistleri ve dinci çevrelerin sözcüsü MSP ye eylem birliği öneriyor.

Biz hemen belirtelim ki bu önerileri ve çağrılarıyla TKP demokrasi güçleriyle bir eylem birliği yada vada cephe içinde yer alamaz. Ama belki "Kemalistler ve MSP ile birlikte bir "ÜD" de birleşebilir. O zamanda böyle bir cephenin gideceği yer "ileri demokratik bir düzen" olamaz. Olsa olsa "ileri teokratik bir düzen" olur.

*Radyo'dan yaptığımız alıntılarda cümleler ve sözcükler olduğu gibi alınmaya çalışılmıştır. Fakat alıntıları, yazılı bir metinden değil de banttan alıntılarını yaptığımız için bazı noktalama (virgül, tırnak işaretleri v.s.) işaretlelerinde konulmamış olabilir. Bu konuda o kuyucuların bizi anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz.

ARMANC

TİREJ

KOVARA CANDE O PIŞEVI

Hejmar : 3

DERKET !

★★★

Hemü hejmarên TİREJ'ê hûn dî karın jî navnişana ARMANC peyda bikin.

IMRÊ CÛNTAYÊ DÊ KIN BE

Cunta Faşist a leşkeri ji aliki li Tirkîye û li Kürdîstana Tirkîyê êrişên xwe yê zîlm û zordestiyê geş dike, xwinrêjiya xwe didomîne û ji aliyê din ji bo diktatoriya xwe ya Faşist a reş li her ali welat bi cihbake, lez daye xebata û tevgera xwe ya rûreş.

Cûnta Faşist a leşkeri ku ji roja karin girt destê xwe û heta nuha gira niya xwe dabû ser pelçiqandina hêzên sosyalist û şoreşger, di nav rojên da wida edi rast ê rast dest bi hilanina hemû pergala û sazumanên demokratîk yê bûrjûwa ji kiriyê. Bo bi ci kirina saziyên Faşist di şûna sazumanên bûrjuwa-dekokratîk ku nadine rakirin, cûnta leşkeri hîn gavên nuh davê. Güherandîna û amadekirina "58 qanûnên himî" li ser pirsên aborî, civakî û siyasî û di sa amadekirina hîn qanûn û nizamnamên din-ku dema hemû ji bal karîna (hükûmeta cûnta leşkeri ve tîn amadekirin - xweş dide nişandin ku cûnta dîxwaze diktatoriyek çawa pêk bîne û bi cih bike. Ev guherandîna ku pêk hatine û yê tîn xwestin pêk bînin hemû bo mafên emperyalîzmê û bo mafên girebende emperyalîzmê bûrjûwaziyê monopol ê me tingekar ê Tirkîyê ne.

Di nav van qanûnên dîxwazî der-xîn an bi guherîna derxistina qanûna datgehên parêzgeriya Dewletê (DGM Dewlet Güvenlik Mahkemeleri yasası) guherandîna lihevkarîna li ser kar (toplû iş sözleşmesi) û qanûna karberdan û kargirtin (gürev ve lokavt), guherandîna qanûna ceza kirinê, û guherandîna derxistina hîn qanûnên bo di ali jina aborî û hilberînê de imkânên mezîna bi din semiyandarên monopol û hwd; ji he ne.

Her weki tê dîbarînin di dema bo ri de wexta karîna sîvil li serîbûn xwestîbû qanûna datgehên parêzgeriya Dewletê derxîn. Le wê demê, hemî hêzên demokratîk, pêşverû û şoreşger yê Tirkîyê û Kürdîstana Tirkîyê li hem ber wê xebatê sekinîbûn û nehiştîbûn ku ev qanûn derkeve. Lê bûrjûwazî, îro di bin hoyê diktatoriya leşkeri da cardin dest avêtîye wê qanûna dij de mokratîk û bê adalet. Lewra li gor wê qanûnê datgehên ku bînin damezirandin, bê pîrs û bê mafê parastîna wê karî - bînin hemû mîrovên pêşverû, şoreşger û demokratîk bînin ceza kirin û wê karî - bînin bê haya karkeran, karberdan û di berxwedayîna wan bînin sekinandin bo van kirînan wan bi sûçên siyasî itham bînin û wan bavêjin zindanan.

Bi derxistina wê qanûnê û guherandîna qanûna cezakarîna cûnta Faşist a leşkeri we dikaribe hê lêztir û hesatir bîrîyarên dardekîran bide, kesên ku li hemberî wê ye, cezaên giran bide wan. Dîve nuha bê bira gelek kesên ku di nabêra salên 1920 û 1938 an de li Kürdîstana Tirkîyê bi navê datgehên serbixwe (istîklal mahkemeleri) gelek datgeh hatîbûn damezirandin û di van datgehên de gelek serokên gelê

Kurd û welat parêz hatîbûn daleqandîna Van datgehên ku hatîbûn damezirandin ne datgehên demokratîk bûn û hukûmeta wê wextê çî bigotana li gora hukûmetê bîrîyar dîdan. Bîrîyarên wan wek bîrîyarên xalxali-yê Iran ê ku niha bê pîrs, bê mafê parastîna û bê delîl ki bîdeskeve dardadîke-bûn. Pêk anîna qanûna datgehên parêzgeriya Dewletê ji wê wek pêkhatîna wan be.

Cûnta a leşkeri, gava hatîbû seri hemû mafên karkeran ji holê rakiribû neqebên (sendika) wan dabû girtin û karberdanê wan dabû sekinandin. Îro ji hazîriya gelek êrişên mezîna li ser wan dike. Akitên karkerên DISK ê sernî yandaran re ku berê cûnta dom dikir, nuha dîxwaze wan akitan teslimî bê in safîya Wezarêta parêzgeriya civakî (sosyal güvenlik bakanlığı) qapat bike. Bi rast destpêkîriya ji. Baş xuyaye ku di hoyeki ku neqeba karkeran tune be de û parastîna karkeran teslimî weza reteki ji bal cûntayê hatibe damezirandin be, ev tê wê manê ku hemû mafên karkeran wê di bin piyên bûrjûwazî - yê monopol da bê pelçiqandîna û bûrjûwazî çîqas bîxwaze wê ji karkeran ra ew qas bê dayîn. Piştî ku mafên karke ra yê aborî û civakî ket bin destê

bûrjûwazî, wê tarîbûnî, bê mali û birçî bûneke dijwartir bi ser wan de bê. Ji nek hê dijwartir ji bo wan destpêke. Ev tiştên ku bi serê karkeran de tînin hemû bi daxwaz û fermana emperyalîzmê IMF, BANKA DINE û NATO'yê ye.

Ji kirîna cûnta Faşist a leşkeri yê heta îro, a girigtir îlan kirîna diktatoriya xweya bê hudûde. Her weki tê zanîna cûntayê di rojên çuyîn da "zagona himî" ya xwe beyan kir. Ev zagona ji heft madda pêk hatîbû. Maddak jê ji di derheq kirîna cûntayê bînin Cûntayê di wê maddê da beyan kir ku tu kes nikare îtirazî kirîna cûntayê bike û bo kirîna wê nikare seri li tu meqama xê. Heke kirîna cûntayê ve li gori qanûnên ku berê hatîbûn damezirandin bin, ew qanûn ji holê tînin rakirîna û kirîna bîrîyarên cûntayê dike - şûna wan qanûnan. Mana vê eve ku cûnta çî bike wê wek qanûnan bê hesabkirin û tu kes wê nikaribe li hember wan derê. Herweki tê zanîna beri cûnta leşkeri hîn mafên hebûn (wek Dadgeha Zagona Himî-Anayasa Mahkemesi-û Danîştay) Ev herdu dodegeh li hember karên hukûmeta mafên mîrova di parastîna. Her weki ka reki hukûmetê ku li diji qanûna, bûno merev dikarîbû li "danîştay"ê îttiraz

YUNANİSTAN NATO'NUN ASKERİ KANADINDA

ABD ve NATO, Ortadoğuda kaybetmelerinin yerini doldurmak, jeopolitik olarak stratejik bir öneme sahip olan, Türkiye ve Yunanistan gibi ülkeleri kendi kontrolleri altında tutmak bu ülkelerin kendilerine olan bağımlılık ilişkilerini daha da pekiştirme yolunda Türkiye'de gerçekleştirilen askeri-faşist darbeden sonra Rogers planı doğrultusunda Yunanistan, NATO'nun askeri kanadına dönme Yunanistan'ın, NATO'nun askeri kanadına dönme kararı almasını başardılar. Biz bu yazımızda hem bilgilendirmeye hem de getireceği sonuçlar açısından Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına girişi üzerinde duracağız.

Yunanistan'ın NATO'ya girişi, 1952 yılında Marshall Planı doğrultusunda gerçekleşti. O dönemden bu yana NATO'ya üyelik ile birlikte ABD-Yunanistan arasında ikili anlaşmalar imzalanmış, Yunanistan'ın ABD'nin hem askeri bir üssü hem de ekonomik bir pazarı haline gelmişti. Örneğin ABD Yunanistan'ın ikili anlaşmalarından birinde şöyle demektedir; "Amerikan askeri güçlerinin, Yunanistan'da tüm karayolları, Demiryolları ve inşaat için tüm alanlarda askeri ve buna benzer yatırımlarda bulunma hakkı vardır". Yine aynı anlaşmanın bir diğer paragrafında; "Amerikan güçleri Yunanistan'ın içinde ve karasularında özgürce uçuş yapma, transfer etme, içeri girişi ve çıkışı serbestliğine sahiptir" demektedir. Görüleceği gibi sadece bu iki paragraf, Yunanistan'ın ABD'ye tanınan imtiyazları açısından ortayakoymaktadır.

Fakat hatırlanacağı gibi, 1974 yılında Türkiye'nin Emperyalizminin zasıyla Kıbrıs'ın bir kesimini işgali üzerine Yunanistan NATO'nun askeri kanadından çekildiğini ilan etmişti. Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadından çekilişi, ABD emperyalizmi ve NATO'yu azımsanmayacak ölçüde

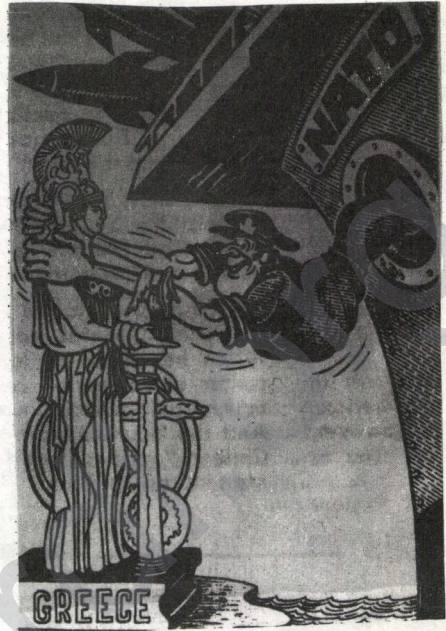
zayıflatmış, ABD ikili anlaşmalar ile elinde bulundurduğu bazı imtiyazları yitirmişti.

Yine T.C'nin Kıbrıs'ın bir kesimini işgali ile derinleşen Türkiye - Yunanistan anlaşmazlığı, Ege Denizi ve Kıbrıs sorunu, ABD ve NATO içi bölgede rahat hareket etmeyi, engellenen sorun haline gelmeye başlamıştı. Öte yandan yine Ortadoğu'da en büyük karakollarından biri olan İran'ın elden çıkması Afganistan Devrimi, CENTO'nun dağılması vs. ile ABD ve NATO büyük darbeler yediler. Bu nedenle stratejik bir öneme sahip olan Yunanistan ve Türkiye'nin değeri emperyalist devletlerce daha da arttı.

ABD ve NATO böyle bir durumda bölgede gerici bir cephe oluşturmak için bölge barışını tehdit eden Rodgeri planının hedefleri doğrultusunda harekete geçerek önce Türkiye'de CIA güdümünde faşist askeri bir darbe yaptırıldılar. Darbeden hemen sonra kısa süren birkaç görüşmeyle Yunanistan da NATO'nun askeri kanadına girdiğini ilan etti. Olanlar kesinlikle bir tesadüf değildir. İki olay birbirine bağlı ve planlı olarak gerçekleştirildi. Yıllardır AET üyeliği için hertürlü tavizi veren Yunanistan'ın NATO'ya dönüşünün hemen arifesinde AET üyeliğinin kabul edilmesinin bu döneme rastlaması da bir tesadüf değildir. Önce Türkiye'de darbe gerçekleştirilmiş, ardından Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönmesi başarıldıktan sonra, AET'ye üyeliği kabul edilmiştir.

Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönme kararı, bölgenin barış ve güvenliğini tehlikeye sokarken, ülkenin NATO'cu iktidarının, ABD ile yeni ikili anlaşmalar ve düzenlemelerle yeni imtiyazlar tanıma olanaklarını daha da arttırdı.

Bu anlaşmalar doğrultusunda ABD ve NATO böylece Ege Denizi ve Balkan yarım adasında soğuk savaşı daha da

körükleyerek Yunanistan ve Türkiye'nin emperyalist savaş tekellerine bağımlılığını daha da arttıracaklardır.

Yunanistan ve Türkiye arasındaki anlaşmazlıklar ABD ve NATO'dan yana ortadan kaldırılmaya çalışılacak, bura dan hareketle Kıbrıs adasının emperyalizmin hizmetinde bir ada haline getirilmesi için çaba sarfedeceği açıktır. ABD ve NATO'nun en çok arzuladıklarında budur. Kıbrıs adasının Doğu Akdenizde stratejik bir yere sahip olması, onu Ortadoğudaki ABD yanlısı gerici ülkelere gerektiği zaman silah ikmalinin yapılmasında kullanmayı amaçlayan ABD ve NATO, için önemli kılmaktadır.

Bundan sonra Yunanistan ve Türkiye artırılarak verilecek olan sözüm ona yardımlar ile bu ülkeler birer sönme deposu haline getirilecektir. Açık tırki tüm bunların yükünü ne Yunanistan'ın NATO'cu gerici burjuvazisi ne de Türkiye'nin sömürgeci tekelci burjuvazisi değil, Yunanistan ve Türkiye'nin emekçi halkları omuzlayacaklardır.

bıkırma û wi kari bıdana sekınandın. Yadın ganûnek jı parlamentoyê derketana û ev ganûn lı dıjı zagona himi bûna, dadgeha zagona himi dıkarıbu vê ganûnê jı holê rakırana. Lê iro bı be yana cûnta Faşista leşkeri dı derheq "Zagona Himi"ya nuh, ev sazi hemû jı holê rabûn û tı hudût jı karên cûnta ye ra nema. Hew hudûde wijdani û insafa generalên cûntayê ma. Ev hudût jı pıştı ku hudûde wijdan û insafa faşista be jı me ve baş tê xuyakırın ku wê çı hudût be. Bı vê beyanê hin sa sûmanên bürjûwa - Demokratik yên dın jı jı holê hatın rakırın, û diktatoriya cûntayê ya faşist hınêki dın bı cı bû.

Belê, cûnta faşista a leşkeri, bo mafên emperyalizmê, bo mafên pergalê emperyalizmê a leşkeri û êrişker û bo mafên bürjûvaziyê monopol ê mutingehkari Tırkiyê, roj bı roj zılm û zordestiyê xwe pêştatır dibe, roj bı roj sa ziyên bürjûwa - Demokratik jı holê radı ke û lı şûna wan saziyê faşisti bı cı

dıke. Bo gelên me ;gelên Tırkiyê û Kurdistanê jı her ku dıçe hoy dıjwartır dibe.

Lê belê hertişt xelas ne biye; cûntayê hê dı berxwedayına gelên me nıka rıbiye bışkine. û xuyaye jı wê nıkarıbe bışkine. Lê a gıring ewe ku dıvê jı na gelên me ya dıjvar pır dom neke û roki zûtır gelên me jı pın pençê vê cûnta faşista leşkeri derê u rojên ro nıtar bıbine. Xwe jı bın zılm û zordestiyê derine, bo vê yekê jı dıvê hemû hêzên pêşverû yên Tırkiyê û yên Kurdistanê Tırkiyê mülên xwe bıden hev, gırêbendiyê xurt û fire dı navbêna xuda pêk binın û şereki dıjvar lı hem ber cûnta faşista leşkeri geş bıkın.

Haydê jı bo damezırandına eniki lı hember cûnta faşista leşkeri; Haydê jı bo geşkırina şer lı hember cûntê jı; Haydê jı bo rojên ronektır, be xwin û zılm.

KONGRA SALEWEXTI YA IKKDD ÇÊBÛ

Roja dudo yê mujdarê (Çarıya pa - sın) lı bajarê Stockholm'e cıvına sal vexti ya KOMELA ÇANDE û ALIKARIYA KURDEN LI SWED çı bu. Diwan hat pêkanin. Diwanê, tevi endam û mêvanan daweti deçipeki qırami bo şehidên Kurdistanê û cihanê kır.

ŞİLİ ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ

Yıllarca ABD ve diğer emperyalist ülkelerin hammede ve sürüm alanı durumundaki Şili'de savaşım dolu yılların kazanımları sonucu halkın iradesiyle 1970'te oluşturulan ilerici sosyalist yönetim, emekçi halk yığınlarının istemlerini gerçekleştirmeye çalışılmasından dolayı 1973 Eylülünde CIA, ABD ve diğer emperyalistlerin desteğindeki faşist Pinochet e-liyle askeri - faşist bir darbe ile kanlı bir şekilde yıkıldı. Pinochet faşist diktatörlüğünün ilk işi binlerce yurtseverin kurşuna dizilmesi, on binlercesinin işkencehanelere doldurulması, hapisane ve stadyumlara tı-kılması oldu. Gereksiz yere gerekse iktisadi alanda emekçi halk yığınlarına yaşamı yaşanmaz hale getiren Pinochet-faşist diktatörlüğünün zulmünden dolayı binlerce anti-faşist ve yurtseverde ülkesini terkedip gitmek zorun-da kaldı. Hala binlerce yurtseverin yurtdışında yaşadığı ve emekçi halk kitlelerinin faşizmin iğrenc baskılarına maruz kaldığı Şilide, faşist yö-netim iktidarının "referandum" adı altında anayasal garantiye bağladı. Bu aldatmaca oyuna gelmeyen emekçi halk kitleleri, olayı çeşitli biçimde pro- testo ettiler. Faşist diktatörlük yine insan avına başladı ve yine yüzler- ce yurtsever yakalandı, işkence gördü. Okuyucularımızın Şili, Şili de sa- vaşım ve son dönemler Şilisindeki yapıyı öğrenmeleri açısından yararlı ol- lur kanısından hareketle ARMANC, Federal Almanya'da mülteci hayatı süren bir anti-faşist ; CECILE Gonzalez ile bir röportaj yaptı. Röportajı oku- yucularımıza sunuyoruz.

ARMANC

ARMANC- Kürdistanlı işçi ve öğrencile yurtdışında yayınladıkları ARMANC adı na seninle ülkedeki geçmişi ve son ge- lişmeler hakkında bir söyleşide bulun- mak istiyorduk. Bu konuda bize açıkla- malarda bulunurmusun?

C.GONZALEZ- Tabii... severek.

ARMANC- Bize Şili'yi kısaca tanı- tirmisin?

C.G.- Bildiğiniz gibi ülkem Şili bir Latin Amerika ülkesidir. Ağırlıklı o- larak İspanyolca konuşulan Şili'de , agrar-ekonomik ve sosyal yapı var. Siyasal olarak ise, bildiğiniz gibi Şilide Faşist bir diktatörlük var.

ARMANC- Biraz siyasal geçmişten de bahsedermisin?

C.G.- Faşist Pinochet rejiminin iş ba- şına geçmesinden önceki döneme baktı- ğımızda, değişik toplumsal kesimleri temsil eden, değişik parti, örgüt ve gruplar görülür. İşçi sınıfı ilk kez 1922 de siyasi hareketini oluşturmak üzere Komünist Partisini kurdu. 2-3 yıl sonra Sosyalist Parti kuruldu. Bu iki parti dışında bir de radikal parti bulunuyordu. (Bu parti süreç içe- risinde birçok grup ve parçalara ay- rıldı.) Emperyalist sömürüye son ver- mek için ortak çalışmalar, bu örgüt- lerin ortaya çıkmasıyla birlikte gö- rülür.

ARMANC- Hangi örgütten geliyordu or- tak çalışma önerisi?

C.G.- Bu, Komünist ve Sosyalist parti- lerin ortak çalışmaları sonucu oldu. Bu ortak çalışmalar ta 1969 yılına ya- ni " UNİDAT POPULAR "denen Halk bir- liği (cephesi) kurulana kadar sürdü . Komünist Parti, Sosyalist Parti, Ra- dikal Parti, Halk Hareketinin Birle- şik Eğleni (MAPU), Bağımsız Halk Ha- reketi ve Sosyal Demokratlar tarafın- dan imzalanan bir program oluşturul- du. MAPU denen hareket Hıristiyan De- mokratların parçalanmasıyla ortaya çıkmıştır.

ARMANC- 1973'e gelmişken bu arada ile- ricilerin zaferiyle sonuçlanan seçim- lerden bahsedermisin?

C.G.- Yukarıda belirttiğim gibi 1969 yılında " UNİTAD POPULAR "adlı halk cephesi kuruldu. Tabanın hemen tümü iş- çisi, köylü, küçük memur ve sanatkarlar ve aydınlardan oluşan emekçi yığınlar- dı. Bu örgütler, aynı zamanda emek- çisi yığınlar açısından yaşamsal önemde- ki ilkeler doğ- rultusunda bir araya gelmişlerdi. se- çim programında ortak hareket edildi. 4 Eylül 1970'deki seçimleri Allende ve Halk Cephesi çoğunluk olmasına rağmen kazandı. Salt çoğunluk olmadı- ğından Şili kongresi Allendenin yöne- tip yönetmeyeceği (!) görüşmek üze- re olağanüstü toplantıya çağırıldı. 22 Eylül 1970'de Allende, Hıristiyan De- mokratların da oylarıyla Şili Parla- mentosundan Başbakan olarak atandı. Al- lende 4 Kasım'da Hükümeti aldı. Ama tek bir gün bile Allendenin rahat yö- netmesine olanak sağlanmadı. Halkın meşru iradesini temsil eden bu hükü- met çeşitli yöntemlerle engellemeye çalışılıyor, gerici Kapitalist güç- ler tarafından zorluklarla karşı kar- şıya bırakılıyor. Öte yandan Halkın iradesinin gerçekleşmesi yalnızca Şi- li Kapitalistlerini değil Emperyalist gerici çevreleri de korkutuyordu. Çin- kü doğal olarak Halkın iradesi Emper- yalizme ve gericiliğe karşı olma du- rumundaydı. Seçimin sonuçları bunun gerçekleştirilmesi anlamında taşıyor- du. Ve gerici güçler seçimlerin en a- zından bu sonucunu görmüşlerdi.

ARMANC- Peki genel olarak ilerici ve sosyalistlerin seçimlerdeki başarıla- rının temeli neydi sizlerce?

C.G.- Yukarıda belirttiğim gibi, U- NİTAD POPULARI'ın tabanını emekçi halk kitleleri oluşturuyordu. Her- şeyden önce . Öte yandan halk bir- liği (cephesi) nin 10 yaşamsal önem- deki maddelerden oluşan bir progra- mı vardı.

ARMANC- Bu programın maddeleri neler- di?

C.G.- Maddeler şunlardı:

- 1-Sosyal yaşamın genel demok - ratlaştırılması;
- 2-Tekelci sermayenin etkisiz hale getirilmesi;
- 3-Anahtar önemdeki endüstri ban- ka vs. 'nin devletleştirilme- si;
- 4-Zenginlik kaynaklarının mül- leştirilmesi;
- 5-Toprak reformu;
- 6-İşsizliğin ortadan kaldırılma- sı.
- 7-Ekonomik kalkınma;
- 8-Sosyal iyileşme;
- 9-Sosyal konut politikası;
- 10-Öteki ülkelerle iyi ilişkiler.

ARMANC-Bu maddelerin hayatta geçiril- mesi kolay oldu mu?

C.G.- Birakalım hayatta geçirilmesinin

kolay olup olmasını daha el altın- dan ,ya da daha el atılmışken yerli ve yabancı gericiler bu yönetimin bit- mesi için ellerinden ne geldiyse yap- maya çalıştılar.

ARMANC- Müsade edersen bir ara- soruda yönelteyim. Sanırım se- rmaye güçleri ve gericilerin çı- kardıkları zorluklar bize Allen- de yönetiminin vahşice yıkılma- sının ardındaki gerçekler hakkında bir şeyler söylüyor. Sorunu bu bağlamda da ele alırmısın?

C.G.-Doğrudur.Zaten Allende yöneti- mi başa gelir gelmez yerli ve yabancı tekeller,örneğin Amerikan İTT,İBM,ANA- KONDA,GENERAL ELECTRIK COMPANGNY,vs. Federal Alman BASF,Boya Fabrikası,BA- YER,Japon ve İsviçre tekelleri vs. Yeni yönetime düşman kesildiler,çıkar- larını tehlikede gören bu güçler, her şeyi denediler,yönetimi alaşağı ede- bilmek için.Üzellikle sermayelerini yurt dışına kaçırılmaya başladılar,çün- kü onları yutan ama emekçi halk kitle- lerini geliştiren devletleştirme eyle- mi başlıyordu.Tabii bu onları korkutu- yordu.Öte yandan terör örgütleri olu- turarak ülkede tam bir kaos ve ölümün- ülke düzeyinde örgütlenmesini hazırla- maya çalışıyorlardı.CIA 1500 den faz- la ajanını Şiliye göndermişti. Yerli yabancı tekeller örneğin 1972 Ekim ve Kasımında 47 gün süren ve bir çok şeh- rin yaşam gıda maddelerini alamaması- na ve ülke ekonomisine tahrip eden bir boykot yaptılar.Ayrıca bu boykot doğrultusunda tüm önemli gıda ve ev eşyalarını depolara sakladılar. Öte yandan gizlice Peru,Arjantin, Bolivya vb.ülkelere gönderdiler.Tüm bunlar ül- keyi tam bir kaos ve sıkıntı eşliğine getirdiler.Öyleki yaşamsal maddelerin bulunması hemen mümkün değildi. İşte tüm bu hazırlıklar,ülke içi ve dışı gerici ittifakın,CIA vb.güçlerin Faşist darbeyi gerçekleştirmenin mal- zemeleriydi.Zaten bunlar,bu bağlamda ele alınınca sorunun cevabı kendili- ğinden ortaya çıkar,yani

bu vahşi faşist darbenin ardında yatan gerçeklerin CIA, İTT vs. gerici çevrelerinin olduğu kolaylıkla görülür.

ARMANC- Bu faşist darbenin sonuçlarını hepimiz gördük, adeta sizinle yaşadık. Buna rağmen biraz bahsedermisin?

C.G.- Faşist Diktatoranın iktidara gelişinde, 1973, ilerici güçlerin katledilmesi, işkenceler görmesi, tutuklanması ilk gözlemlenen gelişmeler oldu. Tabii bu arada Allende yönetimi tarafından gerçekleştirilen reformların, emekçi yığınların kazanımlarının yerle bir edilmesi unutulmadı. Kısacası emekçi yığınlara, çalışan insanlara ait ne varsa yakıldı, yıkıldı. Sermaye gericiliği ise koparıldığı haklarına kavuşturuldu, yeni yeni sömürü olanakları sağlandı. Bu arada binlerce yurtsever hapis-hanelere doldurulan binlercesi de faşist Pinochet diktatörlüğünün öldürücülüğünden kurtulabilmek için ülkesini terkedip kaçmak zorunda kaldı. Bu güne kadar da hala binlerce yurtsever anti-faşist Şilili yurtdışında mülteci hayatı yaşamaktalar.

ARMANC- Faşist darbeden sonra oluşturulan cephe var mı? Varsa ne tür ve hangi örgütlerden oluşmaktadır? Bu cephelemlerin oluşturulmasında yurtseverlerin ve sosyalistlerin rolü nedir?

C.G.- Faşist darbeden sonra komünist ve sosyalist partiler kendilerini ye niden örgütlediler. O zamandan beri illegal çalışıyorlar. Zamanla MAPU ve öteki gruplar da kendilerini örgütlediler. Bu bir anlamda aynı zamanda halk birliği (cephesi) nin de hala çalıştığını, ama illegal koşullarda faaliyet gösterdiğini ifade eder. Örgütlerden yukarıda bahsettiğim için bir daha değinmeye gerek görmüyorum. Bu arada işçiler de yine bir süreden beri yasaklanmış olan sendikalarda örgütlenmeye başladılar. Bunlardan başka ayrıca bir cephe, ya da örgütlenme vardır ki bu da genellikle, faşist diktatörlüğün gelmesiyle birlikte ortadan kaybolan yurtseverlerin aile ve çocuklarının oluşturduğu bir birliktir. Temel olarak yorulmadan kaybolanların üstündeki perdeyi kaldırıp gerçekleri araştırmak öğrenmek ve açıklamak için savaşmışlardır. Son dönemlerde Şili de sol örgütler, daha geniş bir anti-faşist cephenin oluşturulması için uğraşıyorlar. Hatta bunun bir ölçüde başarıldığı dahi söylenebilir. Ayrıca temel düzeyde ilerici - Hıristiyan Demokratlarla iyi bir çalışmada var. Anti-faşist kişilerle bile böyle çalışma var. Bu cephelerde komünist ve sosyalist unsurlar oldukça önemli roller oynuyorlar. Çünkü her zaman yönetici rol oynuyorlar. Ve çünkü her gerici saldırıdan sonra olduğu gibi faşist darbeden sonra da dim dik ayakta durdular ve duruyorlar. Ve çünkü onlar emekçi insanları temsil ediyorlar.

ARMANC- Bundan bir süre önce Pinochet - faşist diktatörlüğü yasallaştırmak amacıyla, halkı "Referandum" denen aldatmaca bir oylamaya zorladı. Bu konuda Şilili anti-faşistler

ve sosyalistler ne söylüyorlar? Halkın buna karşı tavrı ne oldu?

C.G.- Şili halkı 1978 de de buna benzer bir oylamaya gitmek zorunda kaldı. Bu nedenle bu yapı hiç de yeni bir durum değildi. Şilili halkı bunun faşist iktidarın kendini dünya kamu oyuna "Demokrat" bir yüzle gösterebilmesi için bir araç olduğunu çok iyi biliyordu. Bunun uzantısı olarak da tepkisini cesitli biçimlerde ifade etti. Faşist iktidar yine bir çok insanı tutuladı, çeşitli biçimlerde cezalandırdı. Ama tüm bunlara rağmen halk oylamaya katıldı. Diğer bir deyimle halk, bu oylamaya katılmak ve hatta Pinochet ve getirmek istediği anayasa lehinde oy kullanmak zorunda kaldı. Şöyle ki, oylamaya katılmamanın cezası hapis ve para idi. Aleyhde kullanmanın sonucu tahmin edilir zaten. Yine de komünist partisi, halkı getirilmek istenen anayasa lehinde oylamaya çağırırdı. Bunu öteki sol örgüt ve partilerde yaptı. Ayrıca Hıristiyan Demokratlar, eski ve tanınmış Şilili Cumhurbaşkanı'nın birinin konuşma yaptığı bir alanda, miting yapabilmeleri için izin verildi. Hıristiyan Demokratlar oylamaya karşı tavır aldılar. Tabii böyle bir oylamanın demokratizmle vs. hiç bir alakasının olmadığını söylüyor Şilili ilerici ler. Biz komünistler, Faşist diktatörlüğün ne istediğini biliyoruz.

Bu istek de, çalışan yığınların ebedi baskı altına alınması için, diktatörlüğün ebedileştirilmek istenmesidir. Şu anda biz komünistlerin istemi ise geçici bir hükümdür. Biz tüm demokratların itifağından yanayız. Biz, bize legalitede çalışma imkanı sağlayacak, yurtdışında sürgün ve mülteci durumundaki Şililere ülkelerine dönüşünü sağlayacak bir hükümetten yanayız. Tabii bu geçici bir hükümet olacaktır. Bunun içinse, şu anki isteğimiz ve bizim için önemli olansa, mümkün olduğu kadar geniş bir anti-faşist bir eylemin oluşturulmasıdır.

ARMANC- 1973'teki faşist darbeye özelliikle ABD büyük bir rol oynamıştı. Bu açık. Ama bu seçimlerde yaptıkları bir açıklamayla seçimlere karışmış gibi bir tavır içerisine girdiler. Sen veya sizler ne düşünüyorsunuz bu konuda?

C.G.- Evet her kanlı eylemlerinde olduğu gibi şimdi de aynı masum rolü oynuyorlar. Yani bugün de 1973 te kanlı faşist darbeyi planlayan ABD emperyalistleri ve CIA 1980 yılında da masum rolü oynuyorlar. Pinochet faşistlerinin akıl babaları şüphesiz böyle de davranırlar. Ama sanırım özünde pek çok şey söylemeye gerek yoktur. ABD politikası, iki yönlüdür. Söylevlerin de onlar, insan haklarının en büyük savunucularıdır. Ama Şilide insan hakları diye bir kavram bulamadığımız uygulamaların perde gerisinde yine ABD emperyalistleri ve CIA yi buluyoruz. Bu artık tüm dünya için tartışılmaz bir gerçek olmuştur. Çünkü onlar çıkarları için bunu yapmak zorundalar. Bu da halkı düşünmeyi değil, vahşice sömürmeyi, baskı altına almayı gerektirir. Bu da açık ve tartışılmaz. Yalnız bu iki yüzlülüğe karşı duyarlı olmak ve kitleleri duyarlı kılmak da bizim görevimiz.

ARMANC- Değerli yoldaş, bildiğin gibi ülkemiz Kürdistan, bugün dört sömürgeci devlet tarafından parçalanmış durumda. Sorunlarımız aynı olmazsa bile emperyalizmin ortak düşmanlarımızın oluşu, birbirine benzerliği ortada. Ülke - rimiz coğrafik olarak uzak olsa bile bizler dünya görüşlerimiz açısından birbirimize çok yakınız. Bu nedenle savaşımızda Kürdistan halkının her zaman yanınızda olduğunu belirtmeyi isterim. Sende gazetemiz ARMANC aracılığıyla Kürdistanlı kardeşlerine birşeyler söylemek ister misin?

C.G.- Herşeyden önce sizleri Şilili anti-faşistler adına selamlamak istiyorum. Şunu belirtmek gerekir ki, emperyalizm, büyük sermayeye, faşizme karşı verilen savaşım çok serttir. Amaca ulaşmak da uzun bir zaman alır. Bundan çıkan da tüm anti-faşistlerin BİRLİĞİ'nin zorunluluğudur. Halk gerçekleri öğrenme durumunda olmalı, ilerici adamların atılması durumunda olunmalı, eylemde bunların tutulabilmesi durumunda olunmalı, Emperyalist ve gericiler ile ortak şeylerin olamayacağına böyle bilme durumunda olmalı. Şunu tekrar vurgulamak isterdim birlik herşeyden önce emekçi yığınların birliği en önemli şeydir. Ama zafardan önceki ve en önemlisi birlik! Kürdistanlı emekçi kardeşlerimizle bunları ve savaşımalarında yanlarında olduğumuzu ile tirsene çok seviniriz.

ARMANC- Çok teşekkür ederiz, yaptığın açıklamalar için.

PIŞE Û ÇANDE

Dûmahika hejmara berê

Miroê Esed

II.

Ew çendek bû weki Karê
Qet nikarî bû ji mal derê.
Sûretê sor lap çilmsin,
Bû sîveta merivê din.
Ji nan û avê ew lep ket,
Mîna jînepireke seqet.
Ancax mal da diçû-dihat,
J'xwe ra diçot û dinivat.
Ew ne sax bû ne muri,
Karê wê her tenê giri.
Difîkiri Karê tim car
Çewa cabê bide Serdar.
Û rojekê j'bextê wê ra
Dê şer kîr b'qîza xwe ra:
Mal ava ewê got Karê
Qene carna j'mal derê.
Reng ji te çûye ha nabe,
Xelkê dexes wê b'me şabe.
Serê mun dêşe ça her car,
Ca here mala Pir Serdar,
J'mun ra hînek tîberk bine
Belki vê êşa mun deyne...
Karê ev yek bawer ne kîr
Carke dinê ji dê pîrs kîr:
-Ku da herim û çî binim?
-Tu sews bûyi qet fam na kîm.
Qîzê tu ji mala pira
Hînek tîberk bine J'mun ra!..
Karê êdî tamûl ne da
Hîba Serdar dilê wê da
J'xani derket mîna dina
Ber bî mala wana banzda.
Karê kete sivderê,
Gava Serdar Dixwest derê.
Serdar ew dit xwe lep şaşkîr.
Ji çavê xwe bawer ne kîr.
-Bê tu ani yan bagerê
Ez heyrana tebim Karê ..
Serdar got ew hemêzkîr,
Şîrin şewat ew paç kîr,
Karê tîrsiya jê diçû ket
Go:-Çî diki vi civê bêsem...

-Jinapa mun tenê mal da,
Ew ji nexweş nava ci da.
Çavê mun l'riya te qerûmin,
J'xwedê da em li vir qesidin..
Bê xwedê tu ew çidiki,
ça saxe-sax mun çal diki.
-wê sê roja şûnda, Serdar,
Min verêkîm gundê cinar.
Îlacekê tû bivine,
Mej'nav agir tu derine...
Serdar zuda fikiri bû
Û her tenê vi rêk dibû.
-Goti ji vir em birevin
Bo murazê xwe em şabîn.
Rêke mayîn tune karê ,
Ez heyrana wê bejin balê...
Serdar karê ha pevketin
Tîcar ji hev ew neketin.
Û Karê zu tîberk hîlda
Ber bî diya xwe ewê banzda.

12.

Îda payiz bû . Ber êvar,
Û dihat bîna bayê sar.
Ewrê rê li hev civiyan,
Hêdi-hêdi dihat baran.
Serdar li ber spindarê,
Çavê wiya l'riya karê,
Runiştî bû, difîkiri
Gelo kesi ew wir nedi,
Gelo karê wê karîbe
Bê şik ji mal betavebe?
Heta wi cîxare kîşand,
Karê xwe biwîre qîhand,
Ewê xwe avite pêsiara wi,
Şabûn û xof dîlda tîji.
-Yarebi mun ev roja di...
Karê got, şabûna giri.
Hêsir û baran tevhe bûn,
Pelê çem ji man va va bûn.
-Karê tu bî fesal hati,
Xwe keseki tu nediti?
Çî bêjim,pirê mun Serdar,

Wextê wîrda dihatim xwar
Mêrek derdiket ji geli
Koloski teriki seri
Ew sekini mun nihêri,
Aqlê mun wi nebiri,
Ez berjêr bûm vîrda lezand
Mun ew ida neqesirand.
Serdar bihist ji ci rabû,
Go: Şîxwîl xrabû
Ewi hîlda buxçê karê

13.

Dûr ketin ji spinderê
Ew mîrikê kolos seri
Ewi durva Serdar ji di,
Gava Karê gîhişt Serdar,
Hev ramûsan mîna hercar,
Ewi teze her tîşt fam kîr,
Ber bîmala wi çîr qaz kîr.
Ew meriki bê dil û nas,
Digotîne wi hûtê bais.
Pêşiyê ew çu mala Usê,
Go camêro kani Karê?
-Karê çu mala pirê me,
Tîberk diya xwere bine...
Kevaniyê lez guti vekîr
Kînc neditin, her tîşt fam kîr
Hûtê bais derket revî,
Ûse, jîne dane pey wi.
Ew rast çûne mala pira,
Ku wan bîkîn pîrs pîrsiyara.
Mala Qaso gotîne Ûse...
Neditîne ruyê Karê.
-Serdar kanê?-Hûtê pîrsi.
Qaso tîrsa lap qerisi.
-Serdar çûye gundê xwuşkê,
Çî qewimîye bêje Hûtê
Û Hûtê her tîşt gote wan .
-Ev zilmeke lepa giran...
Bu qîrina mîra, juna:
-Zû bîbirin pêşiya wana...

14.

Serdar, Karê hafa geli
Ber zinareki reşî gîlê
Runiştî bûn ku hesabîn,
Paşê çiyê ra ew derbasbîn.
Serdar rabû gund nihêri.
Li wan derket birek meri,
Tîving,çomak destê wanda,
Wan xof dikîr dilê benda.
Wana Serdar çawa ditin.
Kîrin qurîn pêşda hatin.
-Tu li vîra tamûl bîda
Çika mevan çî dest bîde...
Serdar aha gote Karê
Dit bî tîving ap pêda tê .
-Apê muni tevi wana ne,
Ew destê xwe nadîne te...
Serdar got û ji ci rabû
Ber bî apê ew pêş da çû.

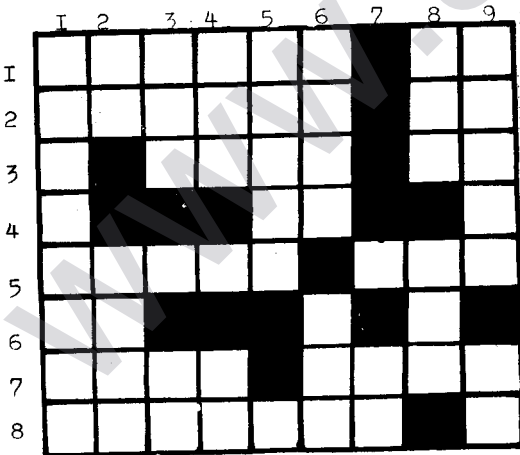
15.

Ewê şeva reşa tarin,
Şivanê gund hev şewîrin,
Weki meytê Serdar, Karê
Nav zînara binûn xwarê,
Defînkîn ber spindare
Lêkîn navê Serdar- Karê.
Wan sond xwarin, sonda mîra
Salkê nebên tu kesira.
Karê - Serdar defîn kîrin,
Mexberê wan ras duz kîrin.
Û hertenê salkê şûnda,
Derheq wê kîrîna wanda
Li herdera hate gotin,
Şêxa nîfir li wan kîrin.

16.

Pirka mîne not pênc sali
Ev serhati bir dani
Dîkîr axin, dilik dîsot
Û herwêda hêdi diçot:
-Nalet wera din û edet,
Hune bê dil û muxenet

KAÇERÊK

Jî ÇEPÊ BERVE JÊR

1. Zaraveki zmanê Kurdi; Heke fail ne eyan be, tê gotin.
2. Bajareki Kurdîstana Tîrkiyê; Li hin derên Kurdîstanê li kuçikan re tê go-

tin.
3. Naveki Kurdi; 'Ma' bî erebi ye, Kurdi ya wê çî ye ?
4. (Jî çeperasti ve) Daçekeki (Preposi-siyon) zmanê Kurdi.
5. Qezaki bajarê Qersê; Gava kesek mîr, tê kîrin.
6. Gava me nişani zilameki kîr, bêja ku li şûna navê wi tê gotin, an ji pronavek îşarki.
7. Navê bavê Memê di destana Mem û Zî nê de; Bî kurmançî meheki paizê.
8. Piştî xwarin û vexwarinê ji mêvanan re tê gotin.

Jî JOR BERVE JÊR

1. Jî şivanên hoste re tê gotin.
2. Din; Jî brayê dayka xwe re dibêjim.
3. (Jî çeperasti ve) Li ser milê me ye; Ard lê tê hêrtinê.
4. Serbest; ecer.
5. Gava meriv ji ber yeki acîz bû, dike
6. Li Kurdîstana Tîrkiyê navê eşîreki; Mezhebeki Mîsilmaniyê (nemaze li Iranê
7. (Jî çeperasti ve) Bî kurti tipên pla qê Hollandê.
8. (Jî çeperasti ve) Dî çiroka "Heseni-ko" de navê keçikê; Jî roja ku em tê de ne re tê gotin.
9. Bî wê tîra davêjin; Gava şivan pesn li şeyê (kuçkê) xwe dike, şeyê xwe re dibêje.

Radyo ya

DENGÊ ARMANC

Li Swêd

her hefte

INÊ
seet 15.15 - 16.00

ŞEMÎ
seet 10.30 - 11.00

Dûmahika rûpelê 7'a

Baştarafı sayfa 3'te

Lista rapora salewexti di çavra hat derbaskirin. Berpirsiyarê komelê, cara yekem li ser nave dagera saziya berê, rapora komelêya salewexti xwend Piştî xwendina raporê salewexti, endaman rexneyên xwe yê erini û neyini anin. Li ser vê rewşê raberizandin hat kirin. Daxwaz hatin peşniyarkirin. Da wiya rexnan û daxwazan dengiya ruspiyê (aklama) hat avêtin. Hemi endaman dengê xwe bi erini avêtin û dagera saziya berê rûsîpi û piroz kirin.

Endamên komelê, ji kongrê re du pişniyariyan anin. Ji van pişniyariyan yek di derheqê rezil û rûsîya kirina cunta faşista Tirkîyê bu. Pêniyariya din ji, ji bo piştigirti û alikariya tekoşina Kurdên Iranê bu. Her du pêniyariyan ji bal hemi endaman bi dil û can hat qebul kirin. Wan pêniyaran ji kongra komelê re gelek mesajên pirozîyê û pişgiriya hatin. Giraniya mesajên ji Elmanya rojava hatibûn. KKDK Köln, KKDK Celle, KKDK Troisdorf, KKDK München, KKDK Stuttgart, Bonn, Mainz, Bremen, Hamburg, Göttingen, Westlar, Baiersbrunn û ji gelek cihên din ji kongrê re mesaj hatibûn şandin.

Di dîmahika kongrêda Komita nû hat helbijartin.

Civina salewexti ya KOMELA ÇANDE û ALIKARIYA KURDÊN LI SWED bi serfirazi derbas bû.

lara karşı da olabileceğini bir an olsun akıldançıkarmıyorlar. Nitekim Kenan Evren'in Diyarbakır konuşması sırasında herhangi bir olayın çıkmaması karşısında, teknelci burjuvazinin derinden bir oh çektiğini, rahat bir nefes aldığına basından izlemek mümkün. Son Havadis Gazetesinin yazarlarından Tekin Erer Diyarbakır'da Kenan Evren'in yaptığı konuşmayla ilgili şunları yazdı: "Kenan Evren'in Diyarbakır'da yaptığı konuşma milletimize büyük bir ferahlık vermiştir... bu konuşmanın... ülkemiz için ne kadar önem taşıdığını belki bir çoklarımız bilmez. yıllarca bu ülkede Diyarbakırın kurulacak bir Kürt Devletinin hükümet merkezi yapılacağı ilan edildi. 1000 yıllık bu Türk beldesinin Türkiye'den koparılacak bir Kürt devletinin mali yapılacağı söylendi durdu. Bunun için beyan nameler dağıtıldı. Orada İstiklal Marşının söylenemeyeceği, Türk bayrağının asılmayacağı rivayetleri çok yayıldı."

Teknelci burjuvazinin temsilcileri Diyarbakır'da olaysız konuşabildiklerine bin şükür ediyorlar. Tekin Erer'deki ruh hali, korku ve telaş yalnız kendisinin değil tüm sömürgeci burjuvazinin ortak durumudur.

Tekin Erer diyor ki " yıllarca

Diyarbakır'ın Kürdistan'ın başkanı olacağı, orada Türk bayrağının asılmayacağı rivayetleri yayıldı." Bunların rivayet olmadığını, Kürdistan yurtseverlerinin, ilericilerinin ve sosyalistlerinin Diyarbakır'ı sömürgeci güçlerin işgalinden kurtarmak, emeğin şanlı bayrağını orada dalgalandırmak ve hiç kimsenin kimseyi sömüremeyeceği, hiç kimsenin kimseyi ezemeyeceği bir düzeni kurmak için yıllardan beri diravaştıklarını T. Erer çok iyi biliyor.

Bunu cuntacılar da çok iyi biliyor. Bütün yaygaralar, koparıkları fırtınalar bu gerçekleri gizlemek içindir. Yine bütün bunlar sömürgeci güçlerin Kürdistan halkının haklı savaşından nasıl korktuklarını gösteriyor. İşte bu korku dur onları hırçınlaştıran, onları saldırganlaştıran. Eğer faşist cuntacı gerçekten güçlü ise onların "ülkesini(!)" bölmeye hiç kimsenin gücü yetmeyeceği neden hergün bu sözlerini tekrarlayıp duruyorlar. Aslında onlar da gerçeklerin söyledikleri gibi olmadığını çok iyi biliyorlar. Onlar da Kürdistan halkının kendi ulusal ve demokratik haklarını koparacağını, bağımsız ve özgür bir Kürdistan'ın kurulacağını çok iyi biliyorlar. Tüm çabaları o günü biraz daha geciktirmektedir.

EV BANGA JI ALIYÊ INFORMASYONÊ DI BELADIYA STOCKHOLM Ê HATIYI KIRIN

'SWÊDÊ NEÇAR'TÊ REFORMKIRIN

Di destpêk ta bi reforma 1948 ê meesê tekauti, têrê xwedikirinê nedikar. Ferka navberiya meesê û meesê tekauti gelek mezin bû û ji bo vê yekê ji LO (sendikayê Swêd) bi xwestinekê din pêşniyarkir. Piraniya biryarên civaki bi awaki li parlamentoya Swêd (Riksdag) derbas dibû, lê ev pêşniyara nû ya reforma ATP, vexta li parlamentoya Swêd hate munaqeshe kirin, gelek munaqesên mezin vekir û heta bû sebaba boranê hukümet, helbijartina nû û hilbijartina geli. Meselên en girîng ew bû, ev reforma nû de ji bo herkesi mecburi bi anji serbest û qurêdayî biryaran bibe. Dawiya dawiyê rêya û pêşniyare Social Demokrat -Komünist û LO derheqê ATP serket.

KIJAN RE EM Ê HILBIJERIN?

Bi pêşniyara nû meselên civaki politik di van salên dawî gelek tiştên baştir derxist meyanê. Çend sigortayên nû ji hatin biryarkirin. Minaki-alikariya de û bav, û sigortayê çekirina dirana. Piraniyan biryaran di 20 salên dawiyê çû bûn.

Swêd iroj li dinê welakêk di haliyê sistema sigorteya civaki gelek pêştaye. Û gelek welatên danê ji Swêd wek minak digre ji bo xebatê sigortayê civaki hê rexne ji di ve aliye de ten. Gelek kesên rexnetinê dibijin ku ev sistema gelek sistemêk buhayê û gelek kesên biya

ni ve sistemê tenagyên û mala pira û muzekirina pira ji bo demeki direj, ji bo xeriban gelek diwartên Wekidin ji kesên din dibêjin, ev sistema sigortayê civaki kême û di ve baştirbe. Gelek kes ji dibêjin ku sigortayê civaki bi kêmkirina ferkê hatinan (meşan) sermeket. Û roj hin ferkê navbeyna hatinan gelek mezine.

Van salên dawî rewşa aboriya Swêd baş naçe. Sistema aboriya Swêd icaze nade ku rewşa herkesi tun baş biçe, wexta rewşa qurubeki başdibe, rewşa qurubê dinê xirab dibe, vaxa ji bo teybeti meselên siyasi derdixê meydana.

Swêd de kîjan rê di rojê pêşta dombike meseleyê ke politike. Ji bo ve yekê ji herkesê de ve meselê nav xweda bipeyive.

Sigortayên civaki ya li Swêd ji çend sebeben hatin mevdanê. Ji bo ve ji çend prensibên we heye.

Alikariya civaki û meesê tekauti ji bo garantikirina hatine kêmkirin ji bo jiyane çêbûye.

Alikariyên dinê, wek alikariya nexweşiyê, alikariya békari u.h.b. ji bo garantikirina standarda jiyani ku em nûha gihane, bihelin.

Sigortayên civaki bi gelek awatên kabûl kirin. Di alikida nirovka ni alikariya civaki bistine ger ihtiyaca we hebe. Merov karî alikari bistine, ger hatina merov kême be. Yani ew kesên ku hatina wana kême in. Ka -

rin alikari bistine, lê ew kesên ku hatinê wan zêdebin nikarin alikari bistine. Minak ji bo ve ji ewe; alikariya mala û alikariya çekirina xaniya.

Dawiya merov karî alikari bi awaki tevayî bistine. Ew kesên ku hinek şertan binan cih karin alikari bistine, Wek alikariya zarokan, meesê tekanti ya geli alikariya ji bo dermana û doktor.

wexta behsa sigorta-civaki dibe Navberiya Swêd û welatên dinê Evropa pa hinek ferkê girîng hene.

Li Swêd sigortayên ku ji bo xelke ve tev mecburiye. Yek istisna e ye ku, alikariyên merov ji sendika ve xwe digre wexta bikari de. Ev ne mecburiye.

DI DERHEQÊ SIGORTAYÊ - CIVAKI HIN BETIR ENFIRMASYON DIXWAZÎ?

Statens Inv. verk (Büroya biyaniya) Broşörêk derxistibû di derheqê "infirmasyon ji bo biyaniya" bi 14 zîmani meriv karî ji ve navîşanê ev broşörü peyda bike. Navîşanê Statens Inv. verk Box 6113 600 06 Norwêgê.

Försörkringskassan : (Kasaya Sigortaye) bi dev û bi nivisandî infirmasyon didin.

Fackföreningarna (Sendika) di derheqê dema békariyê inf. dide. Inv.byraer. (bûrpyen biyaniya) merov karî di derheqê hertîştî infirmasyon bistine.

ŞÊST Û SÊ SALIYA ŞOREŞA OKTOBRÊ

Isa, roja 7 ê Mijdarê 63 saliya Şoreşa Oktobê a Mezin hate pirozki - rîn. Şêst û sê saliya Şoreşa Oktobê , dî dem û hoyeki ku dîmahika planê 5 sali ya dehmin û destpêka planê 5 sali ya 11.ê tê piroz kirin. Her wiha pi rozkirina Şoreşê dî nav xebata amadekirina Kongra PK.YS (Partiya Komunista Yekitiya Sowyetê) ya 26 ê da pêk tê.

Planê 5 sali yê dema borî ku armancên wan bilinkirina jina gelbûn, her yek ji wan planan di pêşveçûna ji na aborî û civakî da çavêki pêşdatir, û nihêr pêk anibûn. Di damezirandina himên Komünizmê yê maddî û teknîkî , pêşdebirina hoyên jina gel û di bi hêz xistina parastina welat de yekitiya Sowyet, iro rêki gelek li xwe xwe hiştiye.

Wê xêstir, Yekitiya Sowyet, iro dikare bersiva dîvîyahîya sinaiya cihanê ji 20 bide. Ango ji 20 hilberina sinaiya cihanê Yekitiya Sowyet pêktîne. Di hilberina pala, petrol, komir, heşin, çimento, traktor, makinên dizel û h.w.d de ji hemî welatên pêstir e.

Weki din, iro, jina gelê Sowyet ji aliye çandeyî, hindekari û zanistî ji di gonaxekî bê hempa de ye. Li welat , andekî geleri ya sosyalist hatiye damezirandin.

Li Yekitiya Sowyet ku di dema ji sermiyandari derbasbuna sosyalizmê da serdesti û bindestiya nabêna nelewan

hatibûn rakirin, iro, di gonaxa avakirina himên Komünizmê yê maddî û teknîkî da, di rewşa pêwendiyê nav gelan de, pêşveçûneke mezin dîxuyê. Edî, civakêki di roki yekî nuh: GELE SOWYET PÊK HATIYE, iro bûyer, fêkiyê xebata ku di nav 63 salande hatiye dayîn e û ji bona hemî gelên cihanê bûye minakiyek bê hempa. Her weki baş tê zanin, Şoreşa Oktobê hemleki nuh û bi hêztir da şerê xelasiya gelên cihanê û bi vi awayî pergalê nêtinê jehkari ya nizama sermiyandari hate hilweşandin.

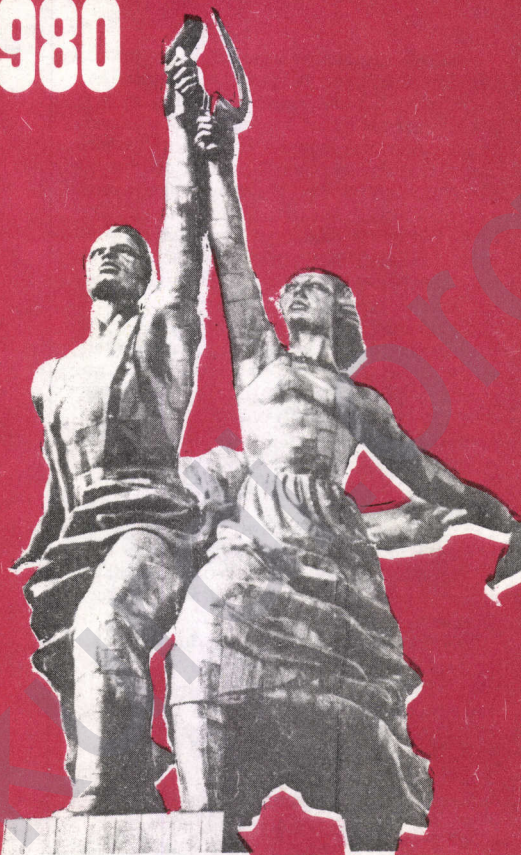
Li hember sovenizmê zafera enternasyonalîya proletarya ye Şoreşa Oktobê di şerê li hember emperyalizmê alîkareki mezintirîn e gelan bûye. Enternasyonalîza proletarya ku di dema bo pinda xwe di Mcaristan, Vietnam, Angola û h.w.d da nişandaye iroji li Afganistan û hin welatên din ber bi çaw bûye. Ya din her weki baş tê zanin, pêwendiyên di nav welatên sosyalist de bi ser himê enternasyonalîza proletarya pêk hatiye.

Karina Sowyetê ya ku bûyarename wêya yêkem li ser beyana AŞITI biye ,

di nav hoyeki ku emperyalizmê hêza xebata xwe daye ser paşda anina şerê sar û li hin deran toz dîmana şerê çekdari dîxuyê de 63 saliya xwe xelas dîke.

Li Ewropa, hilberina çekên gelqirker gihastiye gonaxekî gelek bilind. Bo serokên EEY (Emperyalîza Emerika Yekbûyî) tirsandina bi çek, bi hêz kirina filoyan û mudaxela herêmên şerên çekdari, di helkîrîna proplemên derketide, rêki pêwist û bê alternatîf e. Li Emerika Yekbûyî di jina siyasî da, (parastina mafên Emerika yê milli), "parastina serdesti û seraktiya EY" bo wê "serdana zordestiyê" bûye axaftî nêrî rojê. Mudaxela Karên navxwe yê welatîna din, geşkirina nelihevki rînen çekderî ji bo Emerika bûye rêki. Lê belê Emperyalîza Emerika, van armancên xwe yê erîskar li gor dilê xwe edî nikare pêk bine. Li hember emperyalîzmê edî sazûmana sosyalist a ku di rêya Şoreşa Oktobê ra gihistiye wê rojê, tevgerên rîzgarîxwazên netewên bîndest û dîwlet û hêzên aşiti-xwaz û demograt hene. Ev şer li hember Emperyalîzmê roj bi roj geştir dibe.

1917-1980

ARMANC

Kovara Kurdî li Swêd
Kurdish Magazine in Sweden

BOX: 5034 163 05
SPÅNGA-SWEDEN

NAVNIŞAN / ADRESS : ARMANC BOX 5034 163 05 SPÅNGA / SWEDEN • POSTGIRO / POSTCHECKKONTO: 439 33 42-3 • ISFN: 0348-7385

KWEDI / ANSV. UTG : SVENSK-KURDISKA KULTUR O SOLIDARITETSFÖRENING • KOMELA CANDE Û ALİKARÎ YA KURDÊN LI SWÊD • TEL: 08-117086

BÜHA / PRIS-PRICE : 5 KRONOR / 1 D-MARK / 30 LIRA • ARMANC-KOVARA KURDÎ-MEHÊ CAREK DERTÊ • ARMANC-MÂNATLIG KURDISK TIDNING

ABONE / SUBSCRIPTION: 1 SAL-I ÂR-I YEAR: 60 KRONOR - 12 D-MARK • 6 MEH-6 MÂN-6 MONTH: 30 KRONOR - 6 D-MARK